

STAVBY PRO HOSTY BAUTEN FÜR GÄSTE

8

Špindlerův Mlýn – Petrova bouda
Spindelmühle – Peterbaude
•1905, AA

Od šedesátých let 19. století se zemědělské, dřevařské, hornické, sklářské a textilní usedlosti mění na hotely, pensiony, domy s volnými pokoji a snídaní, víkendové chalupy a rekreační apartmány. Původně jen doplňkové služby hostům se s rozvojem turistiky a později zimních sportů staly hlavní obživou většiny místních obyvatel. Horská obydlení se přizpůsobila trendu a stavby pro hosty jsou nejvýraznější nepřirodní složkou krajiny Krkonoš. Přirozený vývoj zastavily politické události z let 1938, 1945 a 1948. Především konfiskace soukromého majetku původních a hned poté i nových provozovatelů služeb způsobila výrazné zhoršení stavu dříve vzorně udržovaných a provozovaných domů. V druhé polovině 20. století byla rekreace silným politickým nástrojem k ovládnutí nesvobodné společnosti. Proto normalizaci po roce 1968 provázely kontroverzní projekty, některé tehdy realizované stavby vážně poškodily ráz krajiny. Uměle vyvolané investice do podnikových školicích a rekreačních objektů proběhly bez ohledu na umístění i ekonomiku provozu. Změnu přinesla privatizace rekreačních objektů po roce 1989. Příznivější dopad na upravenost kulturní krajiny i kvalitu služeb mají trvale obydlené hotely, pensiony a chalupy s volnými pokoji. Výrazně kvalitnější jsou informační, gastronomické, volnočasové a další doprovodné služby, vybavení lyžařských areálů je na dobré úrovni. Krkonoše se stále více stávají vhodným obchodním prostředím převážně cizích společností i jednotlivců. Mohutná výstavba vázaných rekreačních bytů zhoršuje ráz sídel a horské krajiny, škodí vývoji místních komunit. Přes velké investice do staveb cestovního ruchu tu nevznikají zajímavá architektonická díla. Vinu na tom mají špatná zadání investorů s požadavkem na příliš velký objem staveb, nekvalitní práce projektantů a selhání státní správy při stanovení regulačních podmínek. Častým výsledkem je negativní dopad na krajinu Krkonoš.

Ab den 60. Jahren des 19. Jahrhunderts wandelten sich die Gehöfte und Hütten der Bauern, Holzfäller, Bergknappen, Glas- und Textilarbeiter in Hotels, Pensionen, Wochenendhäuser und Häuser mit Gästezimmern und Urlauberpapments. Der ursprünglich nur als ergänzende Dienstleistung gedachte Gästebetrieb wurde mit dem Aufschwung des Tourismus und später auch Wintersports immer mehr zur Haupteinnahmequelle der hiesigen Einwohner. Die Gebirgsorte passten sich diesem Trend an und so wurden Gebäude für den Gastbetrieb zum wohl charakteristischsten Landschaftsmerkmal des Riesengebirges. Erst die politischen Wirrnisse in den Jahren 1938, 1945 und 1948 machten dieser natürlichen Entwicklung ein Ende. Namentlich die Konfiszierung des Privateigentums der ursprünglichen Besitzer und wenig später auch der neuen Dienstleister verursachte eine eindeutige Verschlechterung des Zustands der vordem beispielhaft instand gehaltenen und betriebenen Häuser. In der 2. Hälfte des 20. Jahrhunderts wurde die betriebliche Urlaubsbewegung zu einem mächtigen politischen Instrument zur Beherrschung der unfreien Gesellschaft. Deshalb war die Normalisierung nach dem Jahre 1968 von kontroversen Projekten begleitet, ja so manche der damals realisierten Bauvorhaben beeinträchtigten nachhaltig den Charakter der Landschaft. Die willkürlich getätigten Investitionen in betriebliche Schulungs- und Erholungsobjekte fanden ohne Rücksicht auf den Standort und die Effektivität des jeweiligen Subjekts statt. Erst mit der Privatisierung der Urlauberojekte nach 1989 kam die Wende. Günstigere Auswirkungen auf das Aussehen der Kulturlandschaft und die Qualität der Dienstleistungen haben dauerhaft bewohnte Hotels, Pensionen und Berghütten mit Gästezimmern. Die Qualität der Informations-, Gastronomie-, Freizeit- und sonstigen ergänzende Dienstleistungen ist deutlich gewachsen, auch die Ausstattung der Skiareale ist auf solidem Niveau. Das Riesengebirge wird jedoch immer mehr zum ökonomischen Tummelplatz vorwiegend ortsfremder Gesellschaften und Einzelpersonen. Der mächtige Aufbau gebundener Ferienwohnungen beeinträchtigt den Charakter der Gebirgsorte und -landschaft und schadet der Entwicklung des Gemeinwesens auf kommunaler Ebene. Trotz monströser Investitionen in den Fremdenverkehr entstehen hier keine interessanten architektonischen Bauwerke. Schuld daran sind nicht nur schlechte Vorgaben der Investoren mit gewöhnlich zu großer Baumasse der Gebäude, die mangelhafte Arbeit der Projektanten und das Versagen der staatlichen Verwaltung bei der Festlegung regulierender Bedingungen. Häufig mit negativen Folgen für die Riesengebirgslandschaft.